

w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Akademii Sztuki Wojennej w Warszawie o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku historia na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią zespołu nauk humanistycznych oraz nauk teologicznych, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały, uwzględniającą opinię I zespołu nauk społecznych, prowadzącego działalność w zakresie dyscyplin: nauki o bezpieczeństwie, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o polityce i administracji, nauki prawne, nauki socjologiczne, pedagogika, prawo kanoniczne, psychologia wyraża:

negatywną opinię

w związku z tym, że nie są spełnione warunki prowadzenia studiów na kierunku historia na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Uzasadnienie:

1. Koncepcja kształcenia nie odpowiada praktycznemu profilowi studiów, zakłada bowiem przede wszystkim przygotowanie kadr wyspecjalizowanych w prowadzeniu badań naukowych w dyscyplinie naukowej historia, nie przewidując przygotowania studentów do prowadzenia prac rozwojowych dotyczących nabywania, łączenia i wykorzystywania dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności do tworzenia zmienionych, ulepszonych lub nowych procesów i usług w ramach dyscyplin naukowych, do których został przyporządkowany kierunek. W koncepcji kształcenia nie zostały wskazane branże zawodowe i zawody, do których przygotowuje kierunek. Tylko jedna z trzech oferowanych specjalności pozwala powiązać kierunek z przygotowaniem do wykonywania konkretnego zawodu – archiwisty.
2. Efekty uczenia się zostały przygotowane na podstawie nieobowiązującego już rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 – poziomy 6-8 (Dz.U. 2016, poz. 1594), o czym świadczą zamieszczone w katalogu efektów uczenia się odniesienia do ogólnych i dziedzinowych (obszarowych) charakterystyk Polskiej Ramy Kwalifikacji.
3. Efekty uczenia się nie uwzględniają priorytetowej roli akcentowanych w koncepcji kształcenia kompetencji z zakresu historii wojskowości. Nie odpowiadają one także praktycznemu profilowi studiów, nie uwzględniając w zakresie wiedzy 1) jej zastosowań praktycznych w działalności zawodowej związanej z kierunkiem, 2) podstawowych zasad tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości. W zakresie umiejętności efekty uczenia się koncentrują się na przygotowaniu do prowadzenia badań naukowych,

wpisując się tym samym w ogólnoakademicki, a nie praktyczny profil studiów. Efekty uczenia się są mało specyficzne dla kierunku, bo nie odnoszą się do konkretnych umiejętności zawodowych związanych ze stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku. Przenosi się to także na efekty uczenia się założone dla poszczególnych zajęć zaliczonych przez uczelnię do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne.

4. Część efektów uczenia się jest nadmiernie rozbudowana i niezrozumiała, a efekty dla zajęć i grup zajęć często przenoszą wprost efekty kierunkowe i ich nie uszczegóławiają lub sformułowane są w sposób nieprawidłowy, odnosząc się jednocześnie do kategorii wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne: np. „zna i stosuje zasady zarządzania dokumentacją, jest świadom ich prawnych i etycznych implikacji”.
5. Treści programowe w zakresie dyscypliny naukowej historia nie odpowiadają koncepcji kształcenia oraz nazwom zajęć w grupie zajęć kierunkowych, w których do określenia epoki dołączono zwrot „i wojskowa”, np. *historia XIX wieku i wojskowa*. Tymczasem treści programowe odnoszą się do węzłowych problemów poszczególnych epok i nie wyodrębniają zapowiadanego w tytule zajęć pierwiastka wojskowego, w przeciwieństwie np. do zagadnień historii kultury, czy zagadnień historii politycznej.
6. Układ treści programowych nie umożliwi wszystkim studentom osiągnięcia efektów uczenia się w dyscyplinach nauki o polityce i administracji oraz nauki o bezpieczeństwie. W ramach zajęć podstawowych i kierunkowych nie zostały przewidziane zajęcia w dyscyplinie nauki o polityce i administracji i uwzględniono tylko jedno zajęcia w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie w wymiarze 30 godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów i 3 punktów ECTS – *bezpieczeństwo narodowe w ujęciu historycznym i politycznym*, w ramach, których studenci powinni osiągnąć 20% efektów uczenia się założonych dla kierunku i którym odpowiada więc 36 punktów ECTS, co jest niemożliwe do zrealizowania przy tak małej liczbie godzin zajęć.
7. W grupie zajęć kształtujących umiejętności praktyczne nie przewidziano zajęć w formie laboratoriów i warsztatów, lecz w formie wykładów i konwersatoriów, z których żadna nie umożliwia prowadzenia zajęć w sposób pozwalający na wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Wszystkie zajęcia zaliczone do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne zaprogramowane są w warunkach dydaktycznych uczelni, które nie są właściwe dla danego zakresu działalności zawodowej. Zatem nie zostały spełnione wymagania określone w § 6 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2018, poz. 1861 z późn. zm.).
8. Program studiów przewiduje po II i IV semestrze realizowane w ramach specjalności praktyki zawodowe w łącznym wymiarze sześciu miesięcy, obejmującym 480 godzin i 20 punktów ECTS. Godzinowy wymiar praktyk nie odpowiada sześciomiesięcznemu okresowi ich trwania. Student spędzi w zakładzie pracy średnio cztery godziny dziennie, co jest dalekie od standardowego wymiaru dnia roboczego, umożliwia odbywanie praktyki w ciągu połowy tygodnia i nie zapewnia studentom rzeczywistego funkcjonowania w środowisku pracy, a raczej jego wizytowanie. Ponadto liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom odpowiada minimum 500 godzinom pracy studenta, a program praktyk nie zakłada wykonywania przez studentów zadań w ramach pracy własnej studenta.

9. Dla praktyk zawodowych nie zostały sformułowane efekty uczenia się, a program praktyk i zaplanowane dla studentów czynności nie są w żaden sposób specyficzne dla oferowanych na kierunku specjalności. Zaplanowane dla praktyk treści programowe w niewielkim stopniu odnoszą się do umiejętności i kompetencji społecznych, koncentrując się zdobywaniu przez studentów wiedzy. Na obu etapach praktyk ma być realizowany ten sam program praktyk, zatem z tego punktu widzenia drugi etap praktyki jest zbędny, skoro nie ma on za zadanie wniesienia żadnych nowych kompetencji.
10. Uczelnia zakłada możliwość zaliczania praktyk na podstawie doświadczenia zawodowego. Jest to niezgodne z przepisami prawa. Uczelnia nie może bowiem zwolnić studenta z praktyki, może natomiast – pod pewnymi warunkami określonymi w art. 71 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.) – potwierdzić studentowi efekty uczenia się uzyskane w procesie uczenia się poza systemem studiów. Dodatkowo, potwierdzenie efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, może zostać dokonane tylko w ramach procedury rekrutacji na studia. Podkreślić należy jednak, że wnioskodawca nie spełnia warunków określonych w art. 71 ust. 1 powołanej wyżej ustawy w odniesieniu do wnioskowanego kierunku, ponieważ będąc na etapie składania wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku historia na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym w sposób oczywisty nie posiada pozytywnej oceny jakości kształcenia na tych studiach. Wnioskodawca nie posiada też kategorii naukowej.
11. We wniosku nie przedstawiono informacji o dorobku naukowym i doświadczeniu zawodowym zdobytym poza uczelnią w stosunku do 30% kadry (z pominięciem lektorów języków obcych i instruktorów wychowania fizycznego) planowanej do prowadzenia zajęć na kierunku, co uniemożliwia ocenę czy zajęcia będą prowadzone przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w danej uczelni posiadających kompetencje i doświadczenie pozwalające na prawidłową realizację zajęć oraz przez inne osoby, które posiadają takie kompetencje i doświadczenie.
12. W przypadku pozostałej części kadry we wniosku nie zostało scharakteryzowane doświadczenie zawodowe nauczycieli akademickich zdobyte poza uczelnią powiązane z zakresem efektów uczenia się w kategorii umiejętności i kompetencji społecznych oraz powierzonych im zajęć. Szczegółowe informacje w tym zakresie zawarto w załączniku nr 2 do uchwały.
13. Wskazany przez Uczelnię potencjał kadrowy nie pozwala na prawidłową obsadę 16 zajęć, a w przypadku dodatkowych 9 zajęć z powodu braku informacji nie można ocenić prawidłowości tej obsady. Szczegółowy wykaz nieprawidłowo obsadzonych zajęć znajduje się w załączniku nr 2 do uchwały.
14. Uczelnia nie zapewnia infrastruktury umożliwiającej kształtowania umiejętności w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej, w tym w zakresie wyposażenia informatycznego. Uczelnia nie dysponuje edukacyjnymi wersjami Zintegrowanego Systemu Informacji Archiwalnej, systemu elektronicznego obiegu dokumentów EZD PUW oraz systemu Inwentarzy Zespołów Archiwalnych, niezbędnym w kształceniu przyszłych archiwistów.

15. We wniosku nie określono wymagań w odniesieniu do kompetencji opiekunów studentów w zakładach pracy.
16. Uczelnia przedstawiła deklarację przyjęcia studentów na praktyki zawodowe ze strony 13 instytucji, w których zadeklarowana liczba miejsc praktyk nie odpowiada liczbie ok. 100 odbywających je w tym samym czasie osób. Jednocześnie dobór tych instytucji nie umożliwia realizacji przez studentów wszystkich zadań opisanych w programie praktyki, np. opanowanie wiedzy z zakresu opracowywania projektów aktów normatywnych stanowionych przez organy danej instytucji dotyczącej bezpieczeństwa narodowego czy zadań i procedur służby dyplomatycznej, są to bowiem archiwa, biblioteka i instytucje badawcze.
17. Uczelnia w niewystarczający sposób uzasadniła decyzję o utworzeniu kierunku studiów potrzebami rynku pracy. Nie przeprowadzono konsultacji w zakresie programu studiów z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego.
18. Uczelnia prowadzi rekrutację na kierunek bez uzyskania zgody na jego prowadzenie i jednocześnie udostępnia o tym informacje dla kandydatów na studia.
19. Nieprawidłowości wskazane w ocenie programu studiów w punktach 1-10 wskazują, że na etapie projektowania programu studiów przyjęte procedury zatwierdzania programów studiów są nieskuteczne.

§ 2

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce ciąży obowiązek zawiadomienia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o jego złożeniu.

§ 3

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
2. Minister Obrony Narodowej,
3. Rektor Akademii Sztuki Wojennej w Warszawie.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej
Podpisano podpisem kwalifikowanym w dniu
19.08.2020

Krzysztof Diks

Opinia zespołu nauk humanistycznych oraz nauk teologicznych

**w sprawie spełnienia warunków prowadzenia studiów na
określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze
strategią uczelni**

Nazwa kierunku studiów: historia

Poziom studiów: studia pierwszego stopnia

Profil studiów: praktyczny

Forma studiów: studia stacjonarne

**Nazwa i siedziba uczelni wnioskującej o pozwolenie na
utworzenie studiów: Akademia Sztuki Wojennej w Warszawie**

Warszawa, 2020

zespół nauk humanistycznych oraz nauk teologicznych, uwzględniając opinię I zespołu nauk społecznych, prowadzącego działalność w zakresie dyscyplin: nauki o bezpieczeństwie, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o polityce i administracji, nauki prawne, nauki socjologiczne, pedagogika, prawo kanoniczne, psychologia, **wyraża negatywną opinię** w związku z tym, że nie są spełnione warunki prowadzenia studia na kierunku historia na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Uzasadnienie oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów recenzowania wniosków o pozwolenie na utworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu (w porządku według poszczególnych kryteriów)

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Studia na kierunku historia wpisują się w strategię rozwoju Akademii Sztuki Wojennej w Warszawie poprzez wyraźne powiązanie treści programowych z historią wojskowości, co znajduje wyraz w nazwach przedmiotów odnoszących się do poszczególnych epok historycznych. Uczelnia prawidłowo wskazuje historię jako wiodącą dyscyplinę naukową, do której został przyporządkowany kierunek. Koncepcja kształcenia zakłada także niesprecyzowane bliżej „wykorzystanie instrumentów siły militarnej, w tym wywiadu i kontrwywiadu, w oparciu o historię — pojmowaną jako nauka o dziejach państwa, narodu, społeczeństwa i procesach ich rozwoju; politologię — postrzeganą jako nauka o teorii polityki, myśli społeczno-politycznej, o państwie i systemach politycznych; oraz nauki o bezpieczeństwie — traktowane jako sposób wykorzystania wiedzy, zarówno teoretycznej, jak i praktycznej, w działaniach w ramach instytucji Państwa”. Uzasadnia to jednak przyporządkowanie kierunku także do dyscyplin nauki o bezpieczeństwie oraz nauki o polityce i administracji, **błędnie wskazane w przyjętych w Uczelni dokumentach jako nauki o polityce**. Koncepcja i cele mieszczą się w dyscyplinie naukowej historia, nie wskazują jednak obszarów działalności zawodowej właściwych dla kierunku, więc w konsekwencji nie uwzględniają postępu w obszarach tej działalności oraz nie są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy. Koncepcja kształcenia zakłada przede wszystkim przygotowanie kadr wyspecjalizowanych w prowadzeniu badań historycznych, a kierunek ma przygotować studentów do przyszłej pracy w placówkach naukowych, muzealnych, kulturalnych, archiwach, wydawnictwach, organach administracji państwowej, samorządowej i innych strukturach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo narodowe, w tym w siłach zbrojnych. Co prawda Uczelnia wskazuje we wniosku, że wyniki prowadzonych przez absolwentów badań naukowych będą mogły zostać wykorzystane w bieżącej pracy struktur militarnych i instytucji zaangażowanych w działania w obszarze szeroko pojętego bezpieczeństwa oraz procesach planistycznych, jak i działaniach analitycznych, które mogą odgrywać ważną rolę we wzmocnieniu bezpieczeństwa państwa, ale nie zakłada przygotowania studentów w tym zakresie, tzn. do prowadzenia prac rozwojowych dotyczących nabywania, łączenia i wykorzystywania dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności do tworzenia zmienionych, ulepszonych lub nowych procesów i usług. Na kierunku planowane jest prowadzenie kształcenia w zakresie trzech specjalności 1) historii wojskowej, 2) historii służb specjalnych oraz 3) archiwistyki. O ile ostatnia z nich posiada praktyczny charakter zawodowy i daje kompetencje do wykonywania zawodu archiwisty, to w przypadku dwóch pozostałych takie branże zawodowe nie zostały wskazane.

Efekty uczenia się zostały przygotowane z uwzględnieniem uniwersalnych charakterystyk pierwszego stopnia określonych w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 226), jednak na podstawie nieobowiązującego już rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie

4 – poziomy 6-8 (Dz.U. 2016, poz. 1594), o czym świadczą zamieszczone w katalogu efektów uczenia się odniesienia do ogólnych i dziedzinowych charakterystyk PRK.

Efekty uczenia się – zwłaszcza w kategorii wiedza – odpowiadają dyscyplinom naukowym, do których został przyporządkowany kierunek, a także 6 poziomowi PRK, w tym w zakresie zakładanych umiejętności posługiwania się językiem obcym. Nie uwzględniając priorytetowej roli kompetencji z zakresu historii wojskowości, nie odpowiadają one jednak koncepcji kształcenia. Nie są także specyficzne dla praktycznego profilu studiów, nie uwzględniając w zakresie wiedzy 1) jej zastosowań praktycznych w działalności zawodowej związanej z kierunkiem, 2) podstawowych zasad tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości, która przecież nie musi być rozumiana jako prowadzenie działalności gospodarczej. W zakresie umiejętności efekty uczenia się koncentrują się na przygotowaniu do prowadzenia badań naukowych zakładając m.in. umiejętności 1) samodzielnego klasyfikowania i analizowania informacji zgodnie ze wskazówkami opiekuna naukowego; 2) dobierania metod i konstruowania narzędzi badawczych czy 3) planowania i organizowania indywidualnej pracy historyka oraz zespołu badawczego. Nie uwzględniają one ogólnej charakterystyki PRK dotyczącej wykorzystywania posiadanej wiedzy poprzez formułowanie i rozwiązywanie problemów oraz wykonywanie zadań typowych dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów – w przypadku studiów o profilu praktycznym. W zakresie kompetencji społecznych efekty uczenia się nie uwzględniają istotnej z punktu widzenia profilu praktycznego, bo odnoszącej się do postaw zawodowych charakterystyki odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym przestrzegania zasad etyki zawodowej i wymagania tego od innych, jak i dbałości o dorobek i tradycje zawodu.

Jedyny efekt uczenia się w kategorii umiejętności, który można powiązać z wykorzystaniem zdobytej wiedzy w praktycznej działalności zawodowej: „Potrafi wykorzystywać wiedzę i informacje do prognozowania oraz rozwiązywania problemów. Potrafi analizować, dedukować i indukować wnioski z uzyskanej wiedzy i praktyk. Potrafi określać potencjał, relacyjność i istotność wydarzeń związanych z bezpieczeństwem międzynarodowym zagrożeniami, kryzysami lub szansami dla bezpieczeństwa państwa i regionu” jest nadmiernie rozbudowany i częściowo niezrozumiały, co uniemożliwia jego weryfikację. Niejasne jest sformułowanie: „Potrafi analizować, dedukować i indukować wnioski z uzyskanej wiedzy i praktyk”. Nie jest także jasne do czego wskazana w dwóch pierwszych zdaniach wiedza i wnioski miałyby być wykorzystywane. W tym sensie efekty uczenia się są też mało specyficzne dla kierunku, bo nie odnoszą się do konkretnych umiejętności zawodowych związanych ze stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku.

Przenosi się to także na efekty uczenia się założone dla poszczególnych zajęć zaliczonych do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne. Na przykład dla zajęć *historia systemów politycznych* realizowanych w ramach specjalności *historia wojskowa* i *historia służb specjalnych* założono, że student osiągnie trzy przeniesione z katalogu efektów uczenia się i nieuszczegółowione w sposób specyficzny dla tych zajęć efekty dotyczące umiejętności samodzielnego zdobywania i utrwalania wiedzy, formułowania tez i argumentowania oraz planowania i realizacji kształcenia ustawicznego. Żaden z tych efektów nie odnosi się do umiejętności zawodowych związanych ze stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Podobnie jest w przypadku zajęć *społeczeństwo informacyjne* realizowanych w ramach specjalności *historia służb specjalnych*, dla których co prawda sformułowano uszczegółowione efekty uczenia się, zakładające umiejętność analizowania i oceniania zjawisk i procesów komunikacji społecznej; wyszukiwania, analizowania i oceniania informacji pochodzących z różnych źródeł i wykorzystywania osiągnięć teorii do opisu i analizy zjawisk w wymiarze informacyjnym, ale nie powiązano ich z zastosowaniami w obszarach działalności zawodowej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla specjalności, co jest m.in. konsekwencją nie w pełni sformułowanej koncepcji kształcenia dla kierunku. Co więcej, także w przypadku zajęć

prowadzonych na specjalności *archiwistyka* np. *współczesna biurowość* założone efekty uczenia się nie dotyczą umiejętności zawodowych, lecz samodzielnego zdobywania wiedzy z zakresu biurowości i archiwistyki przy zastosowaniu nowoczesnych technik pozyskiwania informacji zgodnie ze wskazówkami opiekuna naukowego; dobierania metod i konstruowania narzędzi badawczych; samodzielnego analizowania informacji oraz *de facto* odnoszącej się do kompetencji społecznych – gotowości do kontynuowania kształcenia w zakresie wiedzy o administracji i archiwistyce. Dla tych samych zajęć w kategorii kompetencje społeczne został sformułowany efekty odnoszący się jednocześnie do kategorii wiedza, umiejętności i kategorie społeczne: „zna i stosuje zasady zarządzania dokumentacją, jest świadom ich prawnych i etycznych implikacji”.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Treści programowe w zakresie dyscypliny naukowej historia nie odpowiadają koncepcji kształcenia oraz nazwom zajęć w grupie zajęć kierunkowych, w których do określenia epoki dołączono zwrot „i wojskowa”, np. *historia XIX wieku i wojskowa*. Tymczasem treści programowe odnoszą się do węzłowych problemów poszczególnych epok i nie wyodrębniają zapowiadanego w tytule zajęć pierwiastka wojskowego, w przeciwieństwie np. do zagadnień historii kultury czy rozbudowanych zagadnień historii politycznej. Priorytetowa rola historii wojskowości nie jest także uwydatniona w wykazie proponowanej dla poszczególnych zajęć literatury. Treści programowe w zdecydowanej większości zajęć zaliczonych do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne – poza kilkoma wyjątkami w ramach zajęć w modułach specjalnościowych, głównie specjalności archiwistycznej (np. w niewielkim stopniu *metodyka archiwalna, współczesna biurowość, informatyka w kancelarii i archiwum*) – nie obejmują kształtowania tych umiejętności a także kompetencji społecznych właściwych dla objętych koncepcją kształcenia ról zawodowych, lecz odnoszą się do wiedzy, w tym rozbudowanych zagadnień teoretycznych (np. *podstawy teorii sztuki wojennej, historia systemów politycznych, elementy polemologii i historii sztuki wojennej, historia techniki wojennej, społeczeństwo informacyjne, wstęp do archiwistyki, rozwój form kancelaryjnych, teoria archiwalna*).

Układ treści programowych umożliwia wszystkim studentom osiągnięcie efektów uczenia się w dyscyplinie historia, ale już nie w pozostałych dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek. W ramach zajęć podstawowych i kierunkowych nie zostały przewidziane zajęcia w dyscyplinie nauki o polityce i administracji i uwzględniono tylko jedno zajęcia w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie w wymiarze 30 godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów i 3 ECTS – *bezpieczeństwo narodowe w ujęciu historycznym i politycznym*, w ramach, których studenci powinni osiągnąć 20% efektów uczenia się założonych dla kierunku, którym odpowiada 36 punktów ECTS. Zakładając nawet, że wartości ECTS mają charakter szacunkowy, to wykazana rozbieżność między założeniami w koncepcji kształcenia a ofertą w harmonogramie realizacji programu studiów jest byt duża. Treści programowe specjalności *historia wojskowa* i *historia służb specjalnych* lokują się głównie w dyscyplinie naukowej historia uzupełnionej o zagadnienia z zakresu nauk o bezpieczeństwie. Studenci, którzy wybiorą jedną z tych specjalności w ogóle nie osiągną efektów uczenia się odnoszących się do nauk o polityce i administracji, z zakresu których treści kształcenia uwzględnione są wyłącznie na specjalności *archiwistyka*. Przyporządkowanie kierunku do trzech dyscyplin naukowych nie zapewni wszystkim studentom kierunku osiągnięcia efektów uczenia się w zakresie wszystkich tych dyscyplin.

Łączna liczba godzin zajęć, wymiar zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów (2374) i liczba semestrów oraz punktów ECTS (180) umożliwią osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się i odpowiada tytułowi zawodowemu nadawanemu absolwentom. Jednak w grupie zajęć kształtujących umiejętności praktyczne nie przewidziano zajęć w formie laboratoriów i warsztatów, lecz tylko w formie wykładów

i konwersatoriów. Żadna z tych form nie umożliwia prowadzenia zajęć w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Wykłady opierają się na podających metodach dydaktycznych, a konwersatoria na metodach aktywizujących, ale opartych na konwersacji lub dłuższych wypowiedziach ustnych, ponadto dla tej formy zajęć przewidziano także przygotowanie prac pisemnych. Wszystkie zajęcia zaliczone do grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne zaprogramowane są warunkach dydaktycznych uczelni, które nie są właściwe danego zakresu działalności zawodowej. Zatem nawet częściowo nie zostały spełnione wymagania określone w § 6 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2018, poz. 1861 z późn. zm.).

Program studiów przewiduje realizowane po II i IV semestrze praktyki zawodowe w łącznym wymiarze sześciu miesięcy, obejmującym 480 godzin i 20 punktów ECTS. Godzinowy wymiar praktyk nie odpowiada sześciomiesięcznemu okresowi ich trwania. Student spędzi w zakładzie pracy średnio cztery godziny dziennie, co jest dalekie od standardowego wymiaru dnia roboczego, umożliwia odbywanie praktyki w ciągu połowy tygodnia i nie zapewnia studentom rzeczywistego funkcjonowania w środowisku pracy, a raczej jego wizytowanie. **Rekomenduje się** przyjęcie dla praktyk zawodowych wymiaru ok. 720 godzin, co odpowiada 6 godzinom pracy dziennie. Ponadto liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom odpowiada minimum 500 godzinom pracy studenta, a program praktyk nie zakłada wykonywania przez studentów zadań w ramach pracy własnej studenta.

Praktyki zawodowe w harmonogramie realizacji programu studiów powiązane są ze specjalnościami, tymczasem ich koncepcja dla wszystkich specjalności jest identyczna i nie przewiduje żadnego zróżnicowania w zależności od zakresu kształcenia na poszczególnych specjalnościach w powiązaniu z potrzebami właściwego dla nich rynku pracy. Dla praktyk zawodowych nie zostały sformułowane efekty uczenia się, a program praktyk i zaplanowane dla studentów czynności nie są w żaden sposób specyficzne dla oferowanych na kierunku specjalności. Obejmuje on przede wszystkim czynności związane ze zdobywaniem wiedzy odnoszącej się do struktury organizacyjnej zakładu pracy, zasad BHP, prawnego funkcjonowania zakładu pracy, zakresu kompetencji dla poszczególnych stanowisk, przepisów prawa, technik prowadzenia dokumentacji, zadań i procedur służby dyplomatycznej i zasad nawiązywania i prowadzenia współpracy międzynarodowej, zadań jednostki w przypadku klęski żywiołowej, stanu wyjątkowego i wojennego oraz systemów i technologii informacyjnych. Podobnie ograniczony jest zakres treści programowych dotyczących kompetencji społecznych: kształcenie umiejętności pracy w zespołach ludzkich, przygotowanie do samodzielnej pracy oraz podejmowania decyzji oraz kształcenie poczucia etyki zawodowej. Na obu etapach praktyk ma być realizowany ten sam program praktyk, zatem z tego punktu widzenia drugi etap praktyki jest zbędny, skoro nie ma on za zadanie wniesienia żadnych nowych kompetencji.

Uczelnia zakłada możliwość zaliczania praktyk na podstawie doświadczenia zawodowego. Jest to niezgodne z przepisami prawa. Uczelnia nie może bowiem zwolnić studenta z praktyki, może natomiast – pod pewnymi warunkami określonymi w art. 71 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym – potwierdzić studentowi efekty uczenia się uzyskane w procesie uczenia się poza systemem studiów. Dodatkowo, potwierdzenie efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, może zostać dokonane tylko w ramach procedury rekrutacji na studia. Podkreślić należy jednak, że wnioskodawca nie spełnia warunków określonych w art. 71 ust. 1 powołanej wyżej ustawy w odniesieniu do wnioskowanego kierunku, ponieważ będąc na etapie składania wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku historia na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym w sposób oczywisty nie posiada pozytywnej oceny jakości kształcenia na tych studiach. Wnioskodawca nie posiada też kategorii naukowej.

Program studiów przewiduje zajęcia kształtujące kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego w wymiarze i formie umożliwiającej osiągnięcie zakładanych

efektów uczenia się. Program studiów zapewnia wybór przez studentów zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Zostały określone kompetencje oczekiwane od kandydatów ubiegających się o przyjęcie na studia, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów. Zasady i kryteria przyjęcia na studia umożliwiają właściwy dobór kandydatów. Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia nie odpowiadają praktycznemu profilowi studiów. Program studiów nie przewiduje metod weryfikacji efektów uczenia się umożliwiających sprawdzenie stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych właściwych dla zawodowego rynku pracy. Ponadto nie przyjęto specyficznych dla kierunku zasad dyplomowania wskazujących na dyscyplinę lub dyscypliny naukowe, w zakresie których może być przygotowywana praca dyplomowa i nie określono kryteriów jakie powinna spełniać praca dyplomowa na studiach pierwszego stopnia z uwzględnieniem praktycznego profilu kształcenia, a więc łączenia i wykorzystywania dostępnej aktualnie wiedzy i umiejętności do tworzenia zmienionych, ulepszonych lub nowych procesów i usług w zakresie branż zawodowych wskazanych w koncepcji kształcenia.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Uczelnia przedstawiła informacje dotyczące 10 z 14 osób przewidywanych do prowadzenia zajęć (z pominięciem lektorów języków obcych i instruktorów wychowania fizycznego). Wśród nich jedna osoba posiada stopień naukowy doktora habilitowanego, a pozostałe stopień doktora. Jedna osoba posiada stopień naukowy i dorobek naukowy w dyscyplinie nauki o polityce oraz jedna osoba w dyscyplinie nauki o obronności. Pozostałe osoby posiadają stopień naukowy i dorobek naukowy w dyscyplinie historia. Część osób wskazanych przez Uczelnię posiada doświadczenie zawodowe związane z pracą w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Ministerstwa Obrony Narodowej oraz Instytutu Pamięci Narodowej. Nie jest jednak możliwa ocena praktycznego doświadczenia zawodowego tych osób w powiązaniu z koncepcją kształcenia i zakładanymi dla kierunku efektami uczenia się, ponieważ nie dokonano charakterystyki stanowisk pracy lub pełnionych funkcji. W przypadku kilku osób wskazano natomiast na doświadczenie zawodowe niezwiązane z koncepcją kształcenia, np. nauczyciel lub przewodnik turystyczny. Wskazany przez Uczelnię potencjał kadrowy nie pozwala na prawidłową obsadę 16 zajęć, a w przypadku dodatkowych 9 zajęć z powodu braku informacji nie można ocenić prawidłowości obsady. Szczegółowe informacje zawarto w załączniku nr 2 do uchwały.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Uczelnia dysponuje infrastrukturą dydaktyczną umożliwiającą prawidłowe prowadzenie zajęć w formie wykładów, konwersatoriów, seminariów, ćwiczeń audytoryjnych i lektoratów. Uczelnia nie zapewnia infrastruktury umożliwiającej kształtowanie umiejętności w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej, w tym w zakresie wyposażenia informatycznego. Co prawda trzy uczelniane pracownie wyposażone są w 60 zestawów komputerowych, ale kształcenie informatyczne bazuje na systemie WINDOWS 7 Professional i pakiecie Microsoft OFFICE 365 oraz pakiecie programów do zarządzania przedsiębiorstwem (finanse, księgowość, środki trwałe, płace). W sieci dostępne są także programy specjalistyczne, jak np: *Matematyka* i *Statistica*. Uczelnia nie dysponuje edukacyjnymi wersjami Zintegrowanego Systemu Informacji Archiwalnej, systemu elektronicznego obiegu

dokumentów EZD PUW oraz systemu Inwentarzy Zespołów Archiwalnych, niezbędnym w kształceniu przyszłych archiwistów.

Program studiów zawiera charakterystykę placówek, w których powinny odbywać się praktyki zawodowe. Są to urzędy administracji publicznej, archiwa, biblioteki, jednostki organizacyjne działające w ramach resortu obrony narodowej zaangażowane w rozwój czytelnictwa, bibliotekarstwo i archiwizację oraz jednostki i struktury Sił Zbrojnych RP w zakresie zadań realizowanych przez pracowników cywilnych. Nie określono jednak wymagań w odniesieniu do kompetencji opiekunów studentów w zakładach pracy. Uczelnia przedstawiła deklarację przyjęcia studentów na praktyki zawodowe ze strony 13 instytucji, co nie zapewnia miejsc praktyk dla ok. 100 odbywających je w tym samym czasie osób. Jednocześnie dobór tych instytucji nie umożliwi realizacji przez studentów wszystkich zadań opisanych w programie praktyki, np. opanowanie wiedzy z zakresu opracowywania projektów aktów normatywnych stanowionych przez organy danej instytucji dotyczącej bezpieczeństwa narodowego czy zadań i procedur służby dyplomatycznej. Deklarujące przyjęcie studentów na praktyki placówki to: Archiwum Główne Akt Dawnych, Archiwum Akt Nowych, Archiwa Państwowe, oddziały Instytutu Pamięci Narodowej oraz Wojskowe Biuro Historyczne i Centralna Biblioteka Wojskowa. Przy czym nie zapewniono żadnej placówki w grupie jednostek i struktur Sił Zbrojnych RP.

Zapewniona jest możliwość korzystania przez studentów z zasobów bibliotecznych oraz z elektronicznych zasobów wiedzy, w szczególności z Wirtualnej Biblioteki Nauki i Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych Academica, w powiązaniu z zapewnieniem prawidłowej realizacji zajęć oraz osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów uczenia się.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Uczelnia nie wykazała, by uruchomienie kierunku studiów było poparte analizą potrzeb społeczno-gospodarczych oraz zgodności efektów uczenia się z tymi potrzebami. Uczelnia co prawda wskazuje na cytowaną już wyżej „konieczność kształcenia i zatrudniania przez instytucje państwowe kadr dysponujących umiejętnościami z zakresu historii, działań analityczno-informacyjnych i archiwistyki, kwestii bezpieczeństwa narodowego, zarządzania wiedzą i informacją”, jednak wniosek ten nie został potwierdzony badaniami potrzeb rynku pracy choćby w postaci konsultacji z jego przedstawicielami, a jednocześnie dobór instytucji wymienionych w opinii odnoszącej się do kryterium 5, z którymi podjęto współpracę w zakresie przeprowadzania praktyk zawodowych nie odpowiada opisanym wyżej potrzebom zwłaszcza w zakresie bezpieczeństwa narodowego. Uczelnia uzyskała jedynie formalną zgodę Ministerstwa Obrony Narodowej na utworzenie kierunku, w której stwierdza się jednocześnie, że „Przeprowadzona w Departamencie Nauki i Szkolnictwa Wojskowego analiza w oparciu o ustawę z dnia 20 maja 2016 r. o utworzeniu Akademii Sztuki Wojennej wskazuje, że przedmiotowa propozycja wykracza poza ustawowe cele działalności Uczelni, tj. kształcenie, szkolenie i prowadzenie badań naukowych w obszarze nauk społecznych związanych z bezpieczeństwem obronnością. Dyscyplina naukowa historia zawiera się w dziedzinie nauk humanistycznych”.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Uczelnia nie wskazała wprost na warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku. Program studiów spełnia jednak pod tym względem minimalne wymagania, zakładając właściwe sposoby organizacji i realizacji procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się w zakresie znajomości języka obcego w powiązaniu z zapewnieniem osiągnięcia przez studentów kompetencji językowych na poziomie co najmniej B2 ESOKJ.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Uczelnia nie przedstawiła informacji dotyczących wsparcia studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, zawodowym i wejściu na rynek pracy. Z chwilą ewentualnego uruchomienia kierunku studiów Uczelnia powinna być przygotowana do spełniania kryterium 8.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Uczelnia nie przedstawiła działań na rzecz zapewnienia jakości kształcenia mających na celu umożliwienie publicznego dostępu do informacji o programie studiów oraz sposobach organizacji i realizacji procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się. Analiza stron internetowych wskazuje, że poza ogólnymi informacjami na poziomie koncepcji kształcenia adresowanymi do kandydatów na studia – w tym w odniesieniu do kierunku historia – Uczelnia nie udostępnia publicznie programów studiów w tym efektów uczenia się w sposób gwarantujący łatwość zapoznania się z nimi i umożliwiającą nieskrępowane korzystanie przez osoby z niepełnosprawnością. Programy studiów publikowane są tylko w Biuletynie Informacji Publicznej i nie są dostępne z poziomu zakładek dla kandydata i dla studenta.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Planowane działania na rzecz doskonalenia programu studiów uwzględniają zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz systematyczne oceny programu studiów, oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie programu studiów i jakości kształcenia. Planowane działania na rzecz doskonalenia programu studiów oraz zapewnienia jakości kształcenia uwzględniają cykliczne zewnętrzne oceny jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości. Niemniej jednak nieprawidłowości wskazane ocenę programu studiów w kryteriach 1-3 wskazują, że na etapie projektowania programu studiów przyjęte procedury okazały się nieskuteczne.